

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО І ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА ТА РЕСТАВРАЦІЇ

САМОСТІЙНА РОБОТА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ ТА СКУЛЬПТУРА

Для напрямку **02 «Культура і мистецтво»**
зі спеціальності **023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»**
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Автор:
Ст.викл. Гладкий Б.С.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
№ 1 від “01” вересня 2017 р.

Івано-Франківськ
2017

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Питання для самостійного опрацювання
5. Рекомендовані підручники та посібники

1. ВСТУП

Надзвичайно важливе місце у творчості кожного художника має робота над зображенням тіла людини. Складно побудоване, мінливе у своїх формах, воно є основним, центральним об'єктом у мистецтві живопису, скульптури і графіки. Перед художниками завжди стоїть завдання — реально і правдиво відобразити у своїй творчості людину. Для того, щоб виконати це завдання на рівні, необхідно бути всебічно обізнаною людиною і володіти не тільки технікою малюнка, живопису чи скульптури, треба знати анатомію людини. Вона допоможе художнику в його праці над відтворенням фігури людини.

Історія образотворчого мистецтва наводить багато яскравих прикладів того, як видатні художники усіх епох і часів завдяки глибоким знанням анатомії людини правдиво зображували у своїх безсмертних творах живу.

Самостійна робота має допомогти майбутнім художникам, поглибити теоретичну і практичну базу з пластичної анатомії людини і тварини. Самостійне вивчення курсу пластичної анатомії людини і тварини за певною системою покращує засвоєння матеріалу невеликими за об'ємом частинами.

Але слід пам'ятати, що пластична анатомія — це наука про живу, здорову людину і самі підручники не зможуть дати художнику повноцінних знань.

Одночасно з засвоєнням теоретичного курсу необхідно виконувати анатомічні зарисовки з натурального скелета, малюнків, муляжів і т. д., а також спостерігати, аналізувати і замальовувати живу модель у різноманітних поворотах з природи, а потім по пам'яті.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчальної дисципліни «Пластична анатомія скульптура» висвітлює теми лекційного та практичного курсу, що розраховані на два семестри.

Теоретичний та практичний блок робочої програми складений відповідно до програм напрямку «образотворче мистецтво», спеціалізації «образотворче мистецтво» ОКР «Бакалавр», з максимальним узгодженням інших дисциплін навчального плану, що сприяє ефективному застосуванню при виконанні навчальних робіт.

Мета

Формування художньо-естетичної культури студентів та їх індивідуально творчих здібностей шляхом здобуття теоретичних і практичних знань з основ пластичної анатомії і антропометрії.

Завдання

Надати базові знання, фахову термінологію та технологічні прийоми з основ пластичної анатомії та антропометрії. Ознайомити з формуванням і розвитком пластичної анатомії і антропометрії, розглянути на професійному рівні теорі, передати знання та досвіт, набутий світовим мистецтвом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

Історію розвитку основ пластичної анатомії та антропометрії та її роль у формуванні пластичного та графічного образу, як одного з видів образотворчого мистецтва. Особливості кісткової та м'язової систем людського організму та тварин (в основному коня, бика, лева та собаки). Визначення терміну канон і його історію, різних лінійних і конструктивних схем. Принципи і методи, які використовували художники для побудови фігури, голови та частин тіла людини та тварин у процесі вивчення пластичної анатомії.

вміти:

Застосовувати основні закони пластичної анатомії у практичній роботі (уміти просторово організувати пластичні маси та форми, бачити та розрізняти конструкцію, силуети та контури, передавати характер зображуваного предмету, володіти пропорціями). Методично та послідовно вести роботу над пластичним об'ємом (формою). Відтворювати цей об'єм та його плановість, використовувати фактуру для передачі пластичного багатства форми.

3. СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ІЗ ПЛАСТИЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА СКУЛЬПТУРИ

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виготовлення анатомічного екорше тварини або птаха. Ознайомлення з пластичною анатомією тварини або птаха	12
2	Вивчення творчої спадщини художників-аніمالістів	12
3	Збір матеріалу, вивчення особливостей поведінки та рухів найбільш характерних для тварини або птаха .	12
4	Виконання допоміжних замальовок, пропорціонування фігури тварини або птах. Підготовчі роботи до виготовлення каркасу.	20
5	Виготовлення на його основі дротяного каркасу. Висота фігури тварини до 20 см	12
6	Продовження робіт над кістяком фігури тварини або птаха, поточнення пропорції фігури людини, як важливого етапу для подальшого етапу виготовлення «екорше» фігури.	20
7	Нанесення на кістяк фігури людини м'язів глибокого	12

	залягання та аналіз їхнього впливу на пластику та механіку руху кістяка фігури.	
8	Нанесення поверхневих м'язів, їх вплив на пластичну характеристику поверхні фігури тварини або птаха.	10
9	Завершення «екорше» фігури тварини або птаха, виявлення пластичної виразності у процесі моделювання.	10
	Разом	120

Методичне забезпечення

1. Програми педагогічних інститутів. Скульптура і пластична аномія. – Київ, 1993
2. Лукань В.Г. Рисунок. Методичний посібник до навчального курсу.– Івано-Франківськ, Плай, 2005.

Рекомендована література

Базова

1. Андрейканіч КУРС ПЛАСТИЧНОЇ АНАТОМІЇ 2010
2. Барчаи АНАТОМИЯ ДЛЯ ХУДОЖНИКОВ 2001
3. Ган КУРС ПЛАСТИЧНОЇ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ К 1965
4. Гицеску ПЛАСТИЧЕСКАЯ АНАТОМИЯ Строение тела Б-1963
5. Гицеску ПЛАСТИЧЕСКАЯ АНАТОМИЯ Формы тела в покое и в движении Б-1963
6. Гицеску ПЛАСТИЧЕСКАЯ АНАТОМИЯ Морфология Экспрессивность Б-1966
7. Дюваль АНАТОМИЯ ДЛЯ ХУДОЖНИКОВ 1940 2001
8. Иваницкий ОЧЕРК ПЛАСТИЧЕСКОЙ АНАТОМИИ ЧЕЛОВЕКА М 1955

9. Кузнецов АТЛАС АНАТОМИИ ДЛЯ ХУДОЖНИКОВ 2002
10. Куриляк Размышления художника-анатома 2003
11. Механик ОСНОВЫ ПЛАСТИЧЕСКОЙ АНАТОМИИ -М 1958
12. Очкуренко, Федотов АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ - К 1992
13. Павлов ПЛАСТИЧЕСКАЯ АНАТОМИЯ 1967
14. Рабинович ПЛАСТИЧЕСКАЯ АНАТОМИЯ 1978
15. Свиридов АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ К 2000
16. Хогарт ДИНАМИЧЕСКАЯ АНАТОМИЯ ДЛЯ ХУДОЖНИКОВ 2000
17. Харт Кристофер АНАТОМИЯ ДЛЯ ХУДОЖНИКА 2002
18. Шидер АНАТОМИЧЕСКИЙ АТЛАС 2004

Допоміжна

- Vammes DER NACKTE MENSCH 1982
- Vammes SEHEN UND VERSTEHEN 1985
- Vammes WIR ZEICHNEN DEN MENSCHEN 1989
- Баммес ИЗОБРАЖЕНИЕ ФИГУРЫ ЧЕЛОВЕКА 1984
- Vammes The Artist's guide to human anatomy 2004
- Bridgman CONSTRUCTIVE ANATOMY 1920
- Frupp, Thompson Human Anatomy for Art Students 1920
- Goldfinger HUMAN ANATOMY FOR ARTISTS 1991 =70Mb
- ImagineFX Presents How to draw and paint Anatomy 2010
- Muybridge THE HUMAN FIGURE IN MOTION 1907
- Peck Atlas of Human Anatomy for the Artist 1982
- Perard Anatomy and Drawing 1989
- Richer, Hale Artistic Anatomy 1986
- Sheppard Anatomy-A Complete Guide for Artists 1977
- Simblet, Davis Anatomy for the Artist 2001 =401Mb
- Tank FORM UND FUNKTION Eine anatomie des menschen 1953-57
- Ullmann DIE LEHRE VON DEN PROPORTIONEN
- Zrzavy ANATOMIA CZLOVIEKA DLA PLASTYKOV 1961